

INTERNATIONALE
BESTSELLER

TOT 15 JULI

SLECHTS

€17,50

JESSICA
FELLOWES

-DE-

MITFORD
MOORDEN

'VOLT

Het is 1920 en Louisa Cannon hoopt aan haar leven van armoede en een gevaarlijke oom te ontsnappen. Ze krijgt een baan als kindermisje en chaperonne in de huishouding van de rijke familie Mitford. Als er op klaarlichte dag in de trein een verpleegster wordt vermoord (een nazaat van Florence Nightingale), raken Louisa en de oudste Mitford-dochter Nancy verstrikt in het moordmysterie.

De Mitford-moorden is een klassieke whodunit die gebaseerd is op ware gebeurtenissen. Het is het eerste deel van een zesdelige reeks; in elk boek staat een van de zes Mitford-zussen centraal in een verhaal vol intriges, schandalen, liefde en moord. En dat alles tegen de prachtige achtergrond van het Engeland van de jaren twintig.

Jessica Fellowes is onder andere journalist en auteur. Ze schreef voor vele kranten en tijdschriften en is bekend van de officiële boeken die ze schreef over de serie *Downton Abbey*.

‘Een levendige, goedgeschreven, vermakelijke whodunit.’
– *The Times*

‘Een geweldige combinatie van feiten en fictie.’ – Graham Norton

Dit is een sample.
De Mitford-moorden verschijnt op 16 april 2019

JESSICA FELLOWES

De Mitford- moorden

Vertaald door Alexandra van Raab van Canstein

VERSCHIJNT 16 APRIL 2019

'VOLT

AMSTERDAM · ANTWERPEN

*Voor Simon & George
Beatrix & Louis*

De Mitford-moorden verschijnt op 16 april 2019 bij Uitgeverij Volt.

Oorspronkelijke titel *The Mitford Murders*

Copyright © Little, Brown Book Group Ltd, 2017.

The author of this book is acknowledged as Jessica Fellowes.

First published in the United Kingdom in the English language in 2017 by

Sphere, an imprint of Little, Brown Book Group.

Copyright vertaling © 2019 Alexandra van Raab van Canstein /

Uitgeverij Volt

Omslag Hannah Wood – LBBG

Omslagillustratie © Jordan Metcalf

Omslagbewerking Michael de Wee, Groovyways

Binnenwerk Michiel Niesen, ZetProducties

ISBN 978 90 214 1702 8 / NUR 332

www.uitgeverijvolt.nl

Proloog

12 januari 1920

Florence Shore arriveerde om 14.45 uur in een taxi op station Victoria. Een ongehoorde luxe, helemaal vanuit Hammersmith, maar ze vond dat ze het verdiende. De deftige manier van reizen strookte met haar nieuwe bontjas, een verjaardagscadeau aan zichzelf, die ze de vorige dag voor het eerst had aangetrokken om indruk te maken op haar tante, barones Farina, tijdens de Chinese thee met gemberkoekjes; haar tante had zich verontschuldigd voor het ontbreken van cake.

Nog geen twintig uur geleden, toen ze terugkwam van dit bezoek aan haar familielid in Tonbridge, stond Florence ook al op dit station, en nu reisde ze opnieuw naar het zuiden, naar Saint Leonards-on-Sea, waar haar dierbare vriendin Rosa Peal een tearoom had. Afgezien van de verjaardag en de bontjas – op zichzelf al reden genoeg om liever een taxi te nemen dan de twee bussen die nodig waren om de stad te doorkruisen – had Florence voor haar keuze van vervoer ook een indrukwekkende hoeveelheid bagage als excuus: een aktetas, een grote koffer, haar toiletkoffertje, een paraplu en een handtas. En verder wat betreft lichtzinnig geld uitgeven: ze was pas twee maanden geleden gedemobiliseerd, dus ze had zichzelf nog niet veel uitspattingen kunnen veroorloven van het geld dat ze vijf jaar geleden van haar zus had geërfd. En dan telde ze haar eigen spaargeld nog niet eens mee. Dat gaf de doorslag: Florence stak haar hand op naar een kruier. Ze zou hem een flinke fooi geven als hij haar bagage zonder mopperen droeg.

‘Naar perron 9, alstublieft,’ zei ze, ‘de derdeklaswagons.’ Er was een grens aan haar spilzucht.

Bevrijd van haar last, zette Florence haar fraaie bonthoedje recht en streek haar lange rokken glad. De vooroorlogse mode stond haar beter dan de huidige en al zou ze soms best van haar korset af willen, ze miste het als ze het niet droeg. De enige keer dat ze zonder die ondersteuning de straat op was gegaan, had ze het gevoel gehad dat ze in haar blootje liep. Volgens vast gebruik klopte ze even op haar handtas, nam de paraplu als een wandelstok in haar hand en beende doelbewust naar de loketten. Ze had geen uren de tijd.

Er bevond zich een postkantoor op het station en ze vroeg zich af of ze de conciërge van haar pension een briefje zou sturen om te laten weten dat ze wegging, maar besloot het niet te doen. Ze kon immers ook vanuit Saint Leonards schrijven. Ze liep door naar de loketten, opgelucht dat er geen lange rijen waren. Bij loket 6 sloot ze aan achter een jonge vrouw met een vriendelijke uitstraling. Florence bewonderde het slanke figuur voor zich, het glanzende haar, opgestoken en weggestopt onder een grote hoed die was afgezet met donkerblauw satijn. Hier in de hoofdstad was kort haar nog niet zo in de mode als ze in Parijs had gezien, maar ze vermoedde dat dat niet lang meer zou duren. De vrouw kocht snel haar kaartje en nadat ze de transactie voltooid had, glimlachte ze even vluchtig naar Florence voordat ze in de menigte verdween.

Florence keek naar de loketbeambte, een bebaarde man met een pet op achter glas. Even vroeg ze zich af waarom de spoorwegdirectie baarden toestond, tot ze zich realiseerde dat hij met zijn baard misschien een oorlogsverminking maskeerde. Dat kwam vaak voor, zoals ze maar al te goed wist.

‘Ja, mevrouw?’ drong hij aan. ‘Waarheen?’

‘Derde klas naar Warrior Square, Saint Leonards, alstublieft. De terugreis over precies een week.’

Hij wierp een blik op haar oorlogsmedaille en keek haar daarna aan alsof hij zeggen wilde: jij bent een van ons. In werkelijkheid zei hij: ‘Perron 9. U kunt de trein van 15.20 uur nemen. Het is een sneltrein naar Lewes, waar hij splitst: de voorste rijtuigen gaan naar Brighton, de achterste naar Hastings. U moet het achterste deel hebben.’

‘Ik weet het,’ antwoordde Florence. ‘Maar dank u wel.’

‘Dat is dan zes shilling.’

Ze had haar tas al op de richel voor zich staan; het juiste bedrag kwam snel uit haar portemonnee tevoorschijn. Vaardig, zelfs met handschoenen aan, overhandigde Florence het geld en ze ontving op haar beurt de kleine, kartonnen rechthoekjes. Zorgvuldig werd het retourkaartje opgeborgen in de handtas, het andere hield ze in haar hand, de sluiting klikte dicht.

Terug in de stationshal keek Florence omhoog naar de klok; het was nog geen drie uur, maar ze wist dat de kruier op het perron bij haar bagage zou staan te bibberen, dus ze kon het niet over haar hart verkrijgen om nog snel een kop thee te drinken in de knusse stationsrestaurant. Perron 9 lag in een immens leeg gedeelte van het station, het leek meer op een vliegtuighangar dan een treinstation. De troosteloze kilte van januari had het vrolijke kerstgevoel al lang verdreven en ook het nieuwtje van een nieuw decennium was er inmiddels af. Jarenlang hadden ze uitgekeken naar het leven na de oorlog en nu bleek dat niets ooit meer hetzelfde zou worden als voorheen. Er was te veel veranderd; er was te veel gerouwd.

Gelukkig zou dit een korte reis worden en ze wist dat Rosa op haar wachtte met een stevige maaltijd: rijkelijk met boter besmeerde boterhammen, dikke plakken met honing gekarameliseerde ham en een glas donker bier, waarschijnlijk gevolgd door een stuk onverkochte cake uit de tearoom, opgewarmd en vergezeld van een klodder zelfgemaakte custard. Na een week of twee bij Rosa, moest Florence haar korset altijd minstens een centimeter losser dragen. Vreemd genoeg wekte de verwachting van dit feestmaal – gebaseerd op herinneringen waar ze na vele bezoeken aan haar vriendin zeker op kon vertrouwen – niet haar eetlust op. Het enige waar ze nu zin in had was warme, zoete thee, maar het maakte niet uit. Ze had ergere ontberingen gekend.

Ze vervolgde haar weg naar de trein. Perron 9 was een soort half perron dat aan de uiterste rechterkant van het station lag en om er te komen moest je eerst naar het einde van perron 8 lopen. Terwijl ze verder liep, statig en doelbewust, als het stoomschip Lusitania vertrekkend uit Liverpool, meende ze vanuit haar ooghoek een bekende te zien. Florence schrok. Wist hij dat ze op Victoria zou zijn?

De man was mager, hoekig en haveloos – een houten reddingsvlot naast haar oceanstomer. Zijn rug was half naar haar toe gekeerd en zijn hoed was diep over zijn ogen getrokken, dus ze wist niet zeker of hij haar had gezien. Met bonzend hard versnelde Florence haar pas. Iets verderop zag ze haar kruier geduldig staan wachten bij haar bagage en ze vermande zich. Ze hoefde alleen nog maar in te stappen; in minder dan twintig minuten zou ze onderweg zijn.

Florence ving de blik van de kruier en hield die vast terwijl ze op hem af liep, wat hem nogal zenuwachtig maakte. Door naar hem te kijken voelde ze zich veiliger, al was hij niet ouder dan een jaar of zestien. Hij krabde aan zijn kin en trok nerveus aan zijn pet. Zijn gespannenheid deed Florence ergens aan denken. Ze wilde het juist van zich afzetten toen er rechts van de kruier iemand opdook: Mabel.

De jongen stootte wat keelklanken uit. ‘Mevrouw, het spijt me mevrouw, deze dame wilde uw bagage meenemen, maar ik wist niet...’ Zijn stem stierf weg.

Mabel deed een stap naar voren. ‘Florence, lieverd. Hij wilde mijn fooi niet aannemen.’

Florence gaf geen antwoord, maar wendde zich tot de kruier. ‘Dat is in orde. Je kunt gaan. Dank je wel.’ Met een beslist gebaar gaf ze hem een shilling en hij liep opgelucht weg. Ze keek Mabel aan. ‘Wat doe je hier?’

‘Zo begroet je je oude vriendin toch niet?’ vroeg Mabel glimlachend. ‘Ik wilde je gewoon even helpen. Ik weet hoe kieskeurig je bent wat zitplaats betreft. En je hebt zoveel bagage, dat red je toch nooit alleen.’

‘Ik had een kruier, zoals je ziet. Ik red me uitstekend.’

‘Dat is waar. Maar het kan geen kwaad mijn hulp te accepteren. Wacht nu maar even hier, dan bekijk ik de wagons.’

Ondertussen was de trein binnengereden. Nu de kruier was vertrokken, bleef Florence bij haar tassen terwijl Mabel de deuren van de twee derdeklaswagons opende. Al snel kwam ze terug.

‘Je moet deze nemen. Hij is helemaal leeg, dus je kunt zitten waar je wilt. In die andere zit een dame die vooruitrijdt. Ze wil nergens anders zitten.’

Florence zweeg, haar gezicht was uitdrukingsloos, ondoorgrondelijk als een oeroude grafsteen, de inscriptie nauwelijks leesbaar na eeuwen van regen en wind. Mabel pakte de grote koffer en de aktetas van donkerrood leer, de hoeken verschoten en aan alle kanten gedeukt na jaren met zijn eigenares door Frankrijk te hebben gereisd. Florence had zelf al haar toiletkoffertje gepakt, klein en donkerblauw, waarvan het sleuteltje in haar portemonnee zat. Ze had het cadeau gekregen van haar tante, die het had gekocht bij Asprey in Bond Street toen koningin Victoria nog op de troon zat.

In de coupé die Mabel had gekozen was inderdaad geen levende ziel te bekennen en de gebruikelijke rommel van de laatste passagiers was alweer opgeruimd. Er waren twee gecapitonneerde banken tegenover elkaar en er was slechts één andere deur, aan de andere kant. Zodra de trein in beweging was, kon er niemand anders meer in. Mabel zette de koffer meteen rechts onder de bank die naar voren gericht was. De aktetas zette ze naast de plek waar Florence zou gaan zitten. Florence zette haar hoed af en legde hem op de tas.

‘Heb je iets te lezen?’ vroeg Mabel en ze boog zich voorover om in Florence’ handtas te kijken, wat met een bruuske beweging werd afgeweerd. ‘Ik zou nu maar gaan zitten. Je hebt niet lang meer.’

Florence bleef zwijgen, maar nam plaats op de plek die Mabel haar had toebedacht. Het was helemaal in de hoek; voor iemand die vanaf het perron naar binnen keek was ze nauwelijks zichtbaar. De schemer had nog niet ingezet, maar het licht was vaal, de lucht hetzelfde vuilgrijs als de vloer van de stationshal. Gelukkig zou de coupé snel worden opgewarmd door de stoomleidingen. Er waren gaslampen in de coupé, maar die werden pas aangestoken in Lewes. In dit licht was lezen niet onmogelijk, maar ook niet echt plezierig voor een vrouw van haar leeftijd: vijfenvijftig jaar, sinds gisteren. Ze had besloten met pensioen te gaan zodra de oorlog was afgelopen en nu, dacht ze bij zichzelf, wachtte haar alleen nog haar oude dag.

Mabel richtte zich op en het leek of ze iets zou gaan zeggen, toen er achter haar iets bewoog, waardoor ze schrok. De deur was opengegaan en een jonge man van achter in de twintig klom naar binnen. Hij droeg een lichtbruin tweedpak en een hoed. Florence zag

geen jas, terwijl je die wel zou verwachten bij iemand die in januari naar de kust reist, maar misschien had hij hem over zijn arm en viel het gewoon niet zo op. Hij had geen bagage bij zich, geen wandelstok, niet eens een paraplu. Hij ging links bij het raam zitten, schuin tegenover Florence, met zijn rug naar de locomotief.

Het fluitje van de stationschef klonk: over vijf minuten vertrok de trein.

Mabel ging naar de deur en de man kwam overeind. 'Laat mij maar,' zei hij.

'Nee, dank u,' antwoordde Mabel. 'Ik kan het zelf wel.'

Ze trok het raam naar beneden aan de leren lus, boog zich naar buiten om de knop om te draaien en duwde de deur open. Florence bleef zitten en besteedde geen aandacht aan haar reisgenoot; een krant op haar schoot, haar leesbril op haar neus. Mabel stapte de trein uit, duwde de deur dicht en bleef vanaf het perron naar binnen kijken. Het duurde niet lang voordat de chef het signaal voor vertrek gaf. De trein zette zich langzaam in beweging, kwam gestaag op gang en tegen de tijd dat ze de eerste tunnel bereikten, denderden ze op volle snelheid over de rails. Dat was de laatste keer dat iemand Florence Nightingale Shore nog levend zag.

Hoofdstuk een

Kerstavond 1919

Zigzaggend door het gedrang op King's Road, haar dunne jas strak om zich heen getrokken tegen de felle wind, liep Louisa Cannon met een lichte tred over de stoep, haar hoofd gebogen. De contouren van de straat mochten zijn opgeslokt door het invallende duister, de mensenmenigte was er niet minder om. Winkelende stelletjes slenterden langs de mooie etalages, versierd met elektrische lampjes en verleidelijke kerstgeschenken: doosjes van gekleurd karton met daarin Turks fruit – de glanzende roze en groene blokjes gelei straalden bijna door hun dikke laag poedersuiker heen –; gloednieuwe porseleinen poppen met bleke geglazuurde gezichtjes en stijve armpjes en beentjes in gesteven katoenen jurkjes, waar weelderige onderrokjes van ragfijn kant onder uitpiepten.

Bij Peter Jones, het grote warenhuis vlak achter haar, stond in iedere etalage een boom, rode en groene linten waren smaakvol over de takken gedrapeerd en tussen de donkergroene naalden hingen houten versieringen: miniatuurhobbelpaarden, kerststerren, gouden eieren, gestreepte zuurstokken. Ieder object was een volmaakte kopie van een kinderwens, verrukkelijk tot leven gebracht nu de oorlog rantsoeneringen voorbij waren.

Voor de winkelruit stond een man, zijn handen op zijn rug, zijn gezicht badend in het zachte licht van de etalage, en Louisa vroeg zich af of hij voldoende was afgeleid om het niet te merken als er een hand in zijn zak gleeed, op zoek naar een portefeuille. De woorden waarmee haar oom haar die ochtend had weggestuurd, spookten al de hele dag door haar hoofd: 'Je komt pas terug als je iets behoorlijks bij elkaar hebt. Het is Kerstmis en er is genoeg te halen.'

Waarschijnlijk zat er iemand op zijn nek, want hij was de laatste tijd uitzonderlijk chagrijnig en veeleisend.

Toen ze dichterbij kwam, draaide de man zich plotseling om en stak zijn handen in zijn zakken. Ze zou er de pest in moeten hebben, maar eigenlijk voelde ze voornamelijk opluchting.

Louisa boog haar hoofd nog dieper en liep verder, de rijglaarzen en lakleren schoenen op het trottoir ontwijkend. Behalve haar oom wachtte thuis haar moeder die in bed lag, niet echt ziek, maar ook niet helemaal gezond: verdriet, hard werken en honger spanden samen tegen haar tengere lichaam. Ze was zo diep in gedachten dat Louisa eerst de warmte voelde en toen pas zag dat die van een kastanjekraampje kwam, de bittere rook sloeg op haar lege maag.

Een paar minuten later pelde ze de harde, gloeiend hete schil er beetje bij beetje af en knabbelde met haar voortanden aan de zoe-te noot. Twee voor zichzelf, nam ze zich voor, en de rest was voor ma, in de hoop dat ze niet te veel waren afgekoeld tegen de tijd dat ze thuis kwam. Ze leunde tegen de muur achter het kraampje en genoot van de warmte van het vuur. De kastanjeverkoper was aardig en er hing een vrolijke, feestelijke sfeer. Louisa ontspande haar schouders en realiseerde zich dat ze die al zo lang opgetrokken hield dat ze het niet eens meer merkte. Toen ze opkeek zag ze dat er een bekende op haar afkwam: Jennie.

Louisa drukte zich tegen de muur en probeerde op te gaan in de schaduwen. Ze stopte het zakje kastanjes in haar zak en trok haar kraag verder omhoog. Jennie kwam dichterbij en Louisa wist dat ze in de val zat, ze kon niet weglopen zonder gezien te worden. Haar adem versnelde en in paniek boog ze zich voorover om te doen alsof ze haar veters strikte.

‘Louisa?’ Een warm gehandschoende hand raakte zachtjes haar elleboog aan. De slanke gestalte droeg een modieuze, ruimvallende, fluwelen jas waarop pauwenveren waren geborduurd. Als je eerder nog kon zeggen dat Louisa’s groene, vilten jas haar smalle figuur flatteerde, was hij hierbij vergeleken voornamelijk saai. Maar de stem klonk vriendelijk en warm. ‘Ben jij het?’

Er was geen ontkomen aan. Louisa kwam overeind en probeerde verbaasd te kijken. ‘O, Jennie!’ zei ze. Dat ze zo dicht bij een mis-

drijf was geweest, deed haar wangen gloeien van schaamte nu ze haar oude vriendin in de ogen keek. ‘Hallo. Ik had niet in de gaten dat jij het was.’

‘Wat fijn je te zien,’ zei de jonge vrouw. Haar schoonheid, nog aan het ontluiken toen Louisa haar voor het laatst had gezien, was nu tot bloei gekomen, schitterend en kwetsbaar als een kristallen kroonluchter. ‘Goeie genade, hoelang is dat geleden? Vier, vijf jaar?’

‘Ja zoiets,’ antwoordde Louisa. Met haar hand omsloot ze de kastanjes in haar zak, ze absorbeerde hun warmte.

Plotseling dook een tweede gestalte op, een meisje van een paar jaar jonger dan Louisa, met donker, golvend haar tot over haar schouders en een paar groene ogen die vanonder de rand van haar hoed pienter de wereld in keken. Ze glimlachte en had kennelijk plezier in deze hereniging van vriendinnen.

Jennie legde haar hand op de schouder van het meisje. ‘Dit is Nancy Mitford. Nancy, dit is mijn oudste en beste vriendin, Louisa Cannon.’

Nancy stak een gehandschoende hand uit. ‘Hoe maakt u het?’ zei ze.

Louisa schudde de hand en had bijna een buiging gemaakt. Het meisje glimlachte dan wel vriendelijk, maar ze had de houding van een jonge koningin.

‘Nancy is de dochter van goede vrienden van mijn schoonouders,’ vertelde Jennie. ‘Hun kindermisje is ervandoor en de nanny is doodop, daarom help ik even een handje.’

‘Ze is ervandoor met de zoon van de slager,’ kwam Nancy ertussendoor. ‘Het hele dorp heeft het erover. Ik heb nog nooit zoiets grappigs gehoord en Farve loopt al dagen vuur te spuwen.’ Ze barstte uit in gegiechel dat nogal aanstekelijk was, vond Louisa.

Jennie wierp Nancy een zogenaamd strenge blik toe en vervolgde haar verhaal. ‘Nou ja, daarom zijn we samen thee gaan drinken. Nancy had nog nooit een *mince pie* gegeten bij Fortnum & Mason, kun je het je voorstellen?’

Louisa wist niet goed wat ze hierop moest zeggen, ze had het zelf ook nog nooit gedaan. ‘Ik hoop dat het lekker was,’ zei ze uiteindelijk.

‘O ja,’ antwoordde Nancy, ‘het was heerlijk. Volgens mijn ouders is mince pie niet comme il faut, dus dit was een buitenkans.’ Ze draaide een beetje met haar heupen met een kinderlijke opwinding die evengoed gespeeld kon zijn als echt.

‘Hoe gaat het met je? Hoe gaat het met je ouders? Je ziet er...’ Jennie aarzelde kort, maar net lang genoeg. ‘Je ziet er goed uit. O jee, wat is het koud, hè? En zo druk – morgen Kerstmis!’ Ze lachte nerveus.

‘Het gaat goed.’ Louisa schoof onrustig heen en weer. ‘Gewoon, net als altijd. Z’n gangetje.’

Jennie pakte haar bij de arm. ‘Lieverd, ik ben een beetje laat. Ik heb beloofd om Nancy bijtijds thuis te brengen. Loop je een eindje mee zodat we verder kunnen praten? Een klein stukje?’

‘Ja.’ Louisa gaf haar verzet op. ‘Natuurlijk. Willen jullie een kastanje? Ik heb ze gekocht voor ma, maar ik kon me niet inhouden en heb er al een paar op.’

‘Bedoel je dat ze niet van jou zijn?’ Jennie gaf haar vriendin een overdreven knipoog en een por tussen haar ribben, waarmee ze eindelijk een glimlach aan Louisa ontlokte. Haar gave tanden werden zichtbaar en haar amberkleurige ogen schitterden.

Ze pelde voor hen allebei een kastanje. Jennie hield hem tussen haar vingertoppen voor ze hem in haar mond stopte en Nancy deed haar na. Louisa keek eens goed naar haar vriendin.

‘Jij ziet er anders ook goed uit. Gaat het goed?’

Nu glimlachte Jennie. ‘Ik ben afgelopen zomer getrouwd met Richard Roper. Hij is architect. Binnenkort gaan we naar New York want hij wil weg uit Europa. De oorlog heeft te veel kapotgemaakt, vindt hij. Er zijn daar meer kansen. Dat hopen we tenminste. En jij?’

‘Tja, ik ben niet getrouwd,’ antwoordde Louisa. ‘Ik was niet op tijd om bij de laatste verkiezingen te kunnen stemmen, dus toen dacht ik: laat maar zitten.’ Tot haar plezier zag ze dat Nancy hierom moest lachen.

‘Je plaagt me,’ zei Jennie. ‘Je bent niets veranderd.’

Louisa haalde haar schouders op. De opmerking deed pijn, al wist ze dat Jennie het niet vervelend bedoelde. ‘Nee, er is niet veel

veranderd. Ik woon nog steeds thuis, ma en ik nog altijd en eeuwig op zoek naar werk.'

'Wat naar voor je. Je hebt het niet makkelijk. Kan ik misschien iets bijdragen? Hè toe.' Jennie rommelde in haar handtas, een sierlijk, vierkant gevalletje aan een zilveren hengel.

'Nee. Ik bedoel, nee dank je. We redden het wel. En we staan er niet helemaal alleen voor.'

'Je oom?'

Er trok een donkere wolk over Louisa's gezicht, maar ze schudde hem van zich af en keek Jennie lachend aan. 'Ja. Dus het komt goed. Het is goed. Kom, laten we gaan lopen. Waar gingen jullie heen?'

'Ik zet Nancy af en daarna heb ik met Richard afgesproken. We gaan met wat vrienden dansen in de 100 Club, ben je daar al geweest? Moet je echt doen. Alles is nu zo anders en Richard is zo'n avontuurlijke man. Waarschijnlijk is hij daarom ook met mij getrouwd.' En op een zachter, samenzweerderig toontje vervolgde ze: 'Ik lijk niet echt op de andere echtgenotes...'

'Nee, het klinkt niet alsof er iemand anders uit onze buurt tussen zal zitten. Maar jij was altijd al veel meer een dame dan de rest. Ik weet nog dat jij per se een gesteven nachtjapon wilde. Heb je niet ooit eens wat stijfjel uit mijn moeders kast gepikt?'

Jennie sloeg een hand voor haar mond. 'Ja! Dat was ik helemaal vergeten! Ik vroeg aan je moeder of ik haar assistent kon worden en ze lachte me recht in mijn gezicht uit.'

'Ik geloof niet dat wasvrouwen assistenten hebben,' zei Louisa, 'al help ik haar vaak genoeg. Geloof het of niet, ik ben tegenwoordig best goed in verstelwerk.'

Terwijl ze spraken voelde Louisa hoe Nancy's groene ogen aandachtig op hen gericht bleven. Ze vroeg zich af of ze wel een toespeeling op Jennies niet bepaald aristocratische achtergrond kon maken waar ze bij was, maar Jennie was iemand die gewoon niet kón liegen, dus waarschijnlijk wist Nancy het allang. En daarbij, Jennie zelf leek zich volstrekt niet opgelaten te voelen.

'Dus je moeder werkt nog steeds?' vroeg Jennie vol medeleven. 'En je vader? Toch niet nog steeds dak op, dak af als schoorsteenveger, of wel?'

Louisa gaf een kort knikje. Ze wilde Jennie nu niet vertellen dat hij nog maar een paar maanden geleden was overleden.

‘We noemden ze meneer Zwart en mevrouw Wit, weet je nog?’

De twee jonge vrouwen barstten in gegiechel uit en duwden hun neuzen en schouders tegen elkaar, ze voelden zich weer even de schoolmeisjes van vroeger, in schortjes en met vlechtjes.

Boven hen, in de heldere zwarte lucht, begon de ene na de andere ster te stralen, al verloren ze het van de straatlantaarns. Automobielen reden luidruchtig door de straat; het veelvuldige getoeter was lastig te interpreteren, want of het nu een ongeduldige aansporing van een langzame auto of een vriendelijk signaal naar een bekende op de stoep was, het klonk altijd hetzelfde. Het winkelende publiek botste met hun volgeladen tassen tegen hen op, geërgerd door de jonge vrouwen die de gestage stroom van de menigte onderbraken met hun langzaam bewegende eiland van drie.

Jennie keek op haar horloge en daarna treurig naar haar vriendin. ‘Ik moet gaan. Maar zullen we alsjeblieft snel een keer afspreken? Ik zie mijn oude vrienden veel te weinig...’ Haar stem verstierf. Het hoefde niet met zoveel woorden gezegd te worden.

‘Natuurlijk,’ antwoordde Louisa. ‘Dat zou ik leuk vinden. Je weet me te vinden, nog altijd op dezelfde plek. Veel plezier vanavond. En vrolijk kerstfeest! Ik ben blij voor je. Echt waar.’

Jennie knikte. ‘Ja, dat weet ik. Dank je. Jij ook een vrolijk kerstfeest.’

‘Vrolijk kerstfeest,’ zei Nancy en ze zwaaide even. Louisa zwaaide terug.

Met Nancy aan haar zij draaide Jennie zich om en liep verder over King’s Road; mannen gingen voor hen opzij als de Rode Zee gescheiden door Mozes.

Hoofdstuk twee

Kerstmis was voor Louisa altijd een vrolijke onderbreking van de wintermaanden geweest, maar dit jaar, zonder haar vader, had Louisa noch haar moeder de moed om hun eigen kleine tradities in ere te houden. Er was geen versiering opgehangen in huis, geen boom gekocht op de markt. ‘Het is maar één dag,’ had ma gemompeld.

Het was maar goed ook dat ze het min of meer als een gewone donderdag hadden beschouwd, dacht Louisa bij zichzelf. Haar oom, Stephen Cannon, had tot twaalf uur uitgeslapen, nauwelijks verstaanbaar een heilwens gemompeld in de richting van zijn nicht en haar moeder die dicht bij het vuur zaten – Louisa lezend in *Jane Eyre*, haar moeder breiend aan een donkergroene trui – en zich vervolgens naar de keuken gesleept op zoek naar bier. Stephens hond, Socks, een zwart-witte vuilnisbak met fluwelen oren en lange poten, lag lui aan Louisa’s voeten en vermaakte zich het beste van iedereen.

Toen Stephen zich in de leunstoel liet zakken, haalde Winnie een gevallen steek op en schoof wat dichtër naar het vuur. ‘We hebben een varkensrollade voor vanavond,’ zei ze met haar hoofd slechts half naar haar zwager gedraaid. ‘En ik heb een kleine plumpudding gekregen van mevrouw Shovelton.’

‘Wat moet je daar nou mee?’ vroeg Stephen. ‘Verrekte snobs. Ze zullen je nooit eens een *half crown* extra geven, hè? Heb je meer aan dan aan gebak.’

‘Mevrouw Shovelton is goed voor me geweest. Je weet dat ik twee weken vrij heb moeten nemen toen je vader... toen Arthur...’ Winnie hikte even en boog haar hoofd, ademde diep in en uit, hield de paniek in bedwang. Ze begon steeds meer te tobben de laatste tijd, en niet al haar opdrachtgeefsters waren even begripvol wanneer de was een dag te laat was.

‘Sst ma,’ zei Louisa. ‘Het was erg aardig van mevrouw Shovel-

ton om een plumpudding te geven. En ik denk dat ik wel een paar munten heb om erin te stoppen.' Ze wierp een boze blik naar haar oom, die zijn schouders ophaalde en een slok bier nam.

Gelukkig kondigde Stephen na de rollade met aardappels aan dat hij een dutje ging doen in de leunstoel. In één grote, gezamenlijke inspanning persten Louisa en haar moeder toen al hun kerstgevoel samen in het dessert. Louisa had er drie *halfpennies* in verstoppt en er een takje hulst op gezet. Ze hadden geen brandy om mee te flamberen en vroegen zich even af of het ook met bier kon, maar besloten het er niet op te wagen.

'Vrolijk kerstfeest,' zei Louisa bij haar eerste lepel, die ze triomfantelijk in de lucht hield. 'Op vader, hè?'

Winnie had tranen in haar ogen gekregen, maar ze lachte naar haar dochter. 'Ja lieverd. Op vader.'

Ze aten de plumpudding helemaal op, namen niet de moeite iets voor Stephen te bewaren, en ruimden samen af. In het benauwde keukentje schoven hun bijna identieke gestalten dicht langs elkaar heen in een vast patroon waarbij Louisa afwaste en Winnie afdroogde. Toen Stephen wakker werd pakte hij zijn jas, meldde dat hij naar de pub ging en vertrok met Socks op zijn hielen, de deur met een klap achter zich dichtslaand. Moeder en dochter gingen door met hun rustige bezigheden en zodra ze vonden dat ze met goed fatsoen naar bed konden, deden ze dat: het was negen uur. Door de muren hoorden ze hoe de burens losbarstten in een harts-tochtelijk 'Stille nacht, heilige nacht' en ze wisten dat er nog veel meer liederen zouden volgen.

Een paar uur later werd Louisa uit haar lichte slaap gewekt door Stephen, die haar bij de schouder schudde.

'Wat is er?' fluisterde ze, want ze wilde haar moeder die naast haar lag niet wakker maken. In gedachten ging ze alle mensen af van wie ze midden in de nacht nieuws zou kunnen krijgen, maar ze kon niemand bedenken. Mevrouw Fitch, de buurvrouw aan de andere kant die een paar jaar geleden op hun oude kat had gepast toen ze vijf dagen naar Weston-super-Mare waren geweest? Mevrouw Shovelton? Maar als er iets met haar was gebeurd, kon dat toch wel tot de ochtend wachten? Alle grootouders waren al lang

overleden – Louisa was een ‘heerlijke verrassing’ geweest voor haar ouders, die bij haar geboorte veertig en zesenviertig jaar oud waren. Maar Stephen had zijn vinger op zijn lippen gelegd, niet precies in het midden, en pakte haar nu stevig bij de schouder om haar uit bed te trekken.

‘Goed! Goed, ik kom al,’ fluisterde ze hard terwijl ze over haar gezicht wreef om wakker te worden. Ma draaide zich om en slaakte een raspende zucht. ‘Maak u niet zo druk.’ Ze liep de keuken in waar Stephen op haar wachtte. ‘Wat dan?’

‘Er is een man in de voorkamer,’ antwoordde Stephen. ‘Hij wil kennis met je maken. In ruil daarvoor doet hij mij een plezier wat betreft een kleine schuld. Dus zorg ervoor dat hij ook zijn plezierijtje krijgt.’ Op zijn wezenloze gezicht verscheen een grijns om zijn eigen grapje.

‘Ik begrijp het niet.’

‘Dat komt vanzelf als je naar de voorkamer gaat. Hup.’ Hij wapperde met zijn hand alsof ze een bedelende straathond was.

‘Nee,’ zei Louisa. Ze had begrepen wat hij bedoelde. ‘Nee. Ik zeg het tegen ma.’

In één brute beweging sloeg hij haar met zijn grote vlakke hand recht in het gezicht. Louisa, op blote voeten, gleeed bijna uit en de ochtendjas die ze over haar katoenen nachtjapon aanhad, ging los. Toen ze overeind wilde komen, zoekend met haar hand naar de keukentafel, sloeg hij haar een tweede keer, dit keer met de rug van zijn hand, op dezelfde wang. Ze voelde het branden; haar kaak begon te kloppen. Er kwamen geen tranen, haar ogen waren droog, haar keel nog droger.

‘Je moeder hoeft hier niets van te weten. Ze heeft genoeg aan haar hoofd, toch? Nu, voor de laatste keer: ga naar binnen.’

Louisa staaarde naar haar oom, een lang, koud moment. Hij staarde terug en wees met zijn kin naar de deur. Dus... hiertoe is het gekomen, dacht ze.

Stephen was het als enige opgevallen dat ze niet langer een kind was. Hij had een paar keer gezegd dat ze ‘een knap figuurtje’ kreeg en ze had het vage compliment met plezier geaccepteerd. Nu begreep ze het.

Ze liet haar kaak los, trok de ochtendjas weer strak om zich heen en knoopte de ceintuur stevig dicht. Toen draaide ze zich om en liep de voorkamer in waarna ze de deur zachtjes achter zich dichtdeed om haar moeder niet wakker te maken.

Voor de haard, waarin de as al lang niet meer nagloeide, stond een man die ze herkende uit de pub op de hoek waar ze Stephen weleens ging halen voor het eten: Liam Hudson. Haar hart bonsde in haar keel.

Hij had zijn ogen toegeknepen, een vastberaden trek om zijn mond. Ze bleef bij de deur staan, haar hand op de kruk. Ze dacht: zolang ik die blijf vasthouden ben ik veilig.

In het bijna-donker leek het of al haar zintuigen scherper werden. Ze rook de bierlucht in zijn adem en het zweet in zijn poriën; ze had zelfs het idee dat ze het vuil onder zijn nagels rook. Achter de deur klonk geschuifel; Stephen die zijn oor ertegen legde om te luisteren.

‘Kom eens hier, meisje,’ zei Liam, en zijn hand ging naar de gesp van zijn riem, het koper glom in het halfduister.

Louisa bewoog zich niet.

‘Je bent niet bepaald goed opgevoed, jongedame,’ zei hij.

Louisa’s knokkels werden wit.

Hij veranderde van toon. ‘Je hoeft nergens bang voor te zijn. Ik wil alleen even naar je kijken. Met dat gezichtje kun je een fortuin verdienen, weet je dat?’ Grinnikend liep hij op haar af en stak een hand uit. Louisa deinsde terug en kruiste haar armen voor haar borst.

‘Je kijkt helemaal nergens naar,’ zei ze. ‘Ik weet niet wat je van me wilt, maar je krijgt het niet. Als je me aanraakt ga ik gillen.’

De man lachte luid. ‘Stil maar. Dat is nergens voor nodig. Luister, het gaat erom dat...’ Hij boog zich voorover en fluisterde recht in haar oor. Opnieuw rook ze de alcohol en het zweet en ze deed haar ogen dicht. ‘Het gaat erom dat je oom me geld schuldig is. Als jij nou één klein klusje voor me doet, praten we nergens meer over. Je gaat met me mee naar Hastings en voor je het weet ben je weer terug. Niemand hoeft ervan te weten.’

Louisa stond nog steeds dicht bij de deur. Ze dacht dat ze Stephen

hoorde, een gesmoord geluid. Ze zag voor zich hoe hij zijn hand tegen zijn mond drukte.

Met één hand duwde Liam haar tegen de muur. Toen sloeg de angst toe. Met beide handen probeerde ze hem van zich af te duwen, maar hij was sterker, hield ze met één hand vast en liet de andere langs haar taille glijden, volgde de curve van haar middel en streek over haar heup.

Louisa bewoog niet meer. Langs zijn hoofd keek ze naar het raam en de gordijnen die dicht waren maar elkaar niet langer raakten: gekrompen na jaren van wassen. Door de spleet zag ze het gele licht van een lantaarn, zachtjes flakkerend. De straat was leeg. Ze keek naar het trottoir, de grassprietten die tussen barsten groeiden. Ze probeerde in die barsten te kruipen, zich te verschuilen in het donkere steen. Ze was er eerder geweest, daar was ze veilig.

Toen klonk er een geluid uit de richting van de trap: haar moeder riep.

Liam liet haar abrupt los en ze zakte naar adem happend in elkaar. Terwijl hij een stap achteruit deed, knoopte hij zijn jas dicht en zette zijn kraag op. ‘Gewoon een nachtje in Hastings,’ zei hij. ‘Dat is toch niet zoveel gevraagd.’

Wat er daarna gebeurde ging enigszins langs haar heen. Er klonk nog een tijdje gemompel in de hal. Toen hoorde ze Stephens onregelmatige, zware voetstappen op het trapje naar boven. Toen eindelijk stilte.

Werktuigelijk kwam ze in beweging, ging naar de keuken, zette water op en maakte zorgvuldig thee. Ze verwarmde de theepot, deed melk in een kannetje en pakte van achter uit de kast een porseleinen kop-en-schotel. Vlak voor ze werd geboren had haar vader op Portobello Market het blauw-witte stel voor haar moeder gekocht. De kop-en-schotel was dus ouder dan zijzelf – minstens negentien jaar oud – en zag er minder versleten en gebarsten uit dan zij zich voelde.

Pas toen ze aan tafel zat met voor zich de ingeschonken thee, stond ze het zichzelf toe te huilen, maar niet lang. Met haar handen veegde ze haar ogen af en ze schudde haar hoofd. De tijd was gekomen dat ze iets moest ondernemen. Opeens herinnerde ze zich dat

Nancy Mitford had gezegd dat het kindermisje was weggelopen. De kans bestond dat ze nog steeds iemand zochten. Jennie zou het wel weten. Uit een keukenlade haalde Louisa een potlood en papier en ze begon aan de brief waarvan ze hoopte dat die alles zou veranderen.

Hoofdstuk drie

12 januari 1920

Volledig geconcentreerd op hun zware wasmand, kwamen Louisa en haar moeder naar buiten door de achterdeur van mevrouw Shoveltons witgepleisterde huis in Drayton Gardens. Louisa, die haar moeder niet meer dan absoluut noodzakelijk wilde laten sjouwen, had anderhalf keer zoveel in haar eigen mand gepropt.

In haar antwoord op Louisa's brief had Jennie gezegd dat ze het hoofd van de huishouding van de Mitfords, mevrouw Windsor, moest schrijven. 'En lieverd,' had ze eraan toegevoegd, 'vermeld al je werkervaring met kinderen, als je die hebt. Ze hebben er zes.' Dat was nu bijna twee weken geleden. Met het uitblijven van een antwoord van mevrouw Windsor en zonder een oplossing voor het probleem met haar oom, drukte er een zwaardere last op haar schouders dan een wasmand. Voorovergebogen tegen de snijden- de wind en met de gloed van de lage, blikkerende winterzon in hun nek, stapten ze stevig door om het wasgoed naar huis te brengen.

Aan de overkant van de straat zag Louisa haar oom Stephen die met zijn platte *pork pie*-hoedje op rokend tegen een lantarenpaal stond. Toen hij zich realiseerde dat ze hem voorbijliepen, gooide hij het peukje weg. Socks zat braaf aan Stephens voeten en wilde naar Louisa rennen, maar werd door zijn baas teruggefloten. Stephen gaf hem iets lekkers uit zijn zak en aaide zijn fluwelen kop. Toen trok hij zijn gezicht in een glimlach die even stralend was als een opgebrande kaars. Louisa zag het allemaal, maar bleef dicht naast haar moeder lopen, strak voor zich uit kijkend naar de hoofdstraat met z'n auto's en mensen. Getuigen.

‘Hé hé,’ riep hij ze na. ‘Groeten we niet meer?’

Louisa’s moeder draaide zich om. Verbaasd knipperde ze met haar ogen. ‘Stephen? Het is geen betaaldag vandaag,’ zei ze.

‘Weet ik.’

‘Waarom ben je hier dan?’

‘Het is toch niet verboden om eens te komen kijken hoe het met mijn dierbare schoonzus en mijn liefallige nichtje gaat?’ zei Stephen. Hij liep op ze af, zijn gezicht uitdrukingsloos, Socks in zijn kielzog. Louisa kreeg een raar gevoel in haar buik en heel even dacht ze dat ze flauw ging vallen.

‘Ik kom gewoon even een handje helpen,’ zei hij en hij pakte de mand van Louisa. Ze sribbelde even tegen, maar hij trok hem eenvoudig uit haar handen. Toen keek hij weer naar Winnie, zijn mondhoeken omhoog, dit keer waren er geen tanden zichtbaar. ‘Dan zijn jullie lekker snel thuis.’

Winnie keek hem wezenloos aan, antwoordde niet en vervolgde haar weg naar huis, tegen de oostenwind in. Stephen deed een stap achteruit alsof hij Sir Walter Raleigh was die Elizabeth I voor liet gaan over zijn uitgespreide jas. Louisa keek naar haar moeders zwakke rug en ahangende schouders, zag hoe ze de mand wat omhoogtrok en ging achter haar aan. Ze zag niet dat haar oom de mand achter haar op de stoep had gezet en merkte het pas toen hij haar met een snelle beweging bij de elleboog pakte.

Met een lage stem zei hij: ‘Dat dácht ik niet, hè?’

Op hetzelfde moment ging Winnie de hoek om en liet hen achter in het tumult van het verkeer en het harde geklepper van een karnepaard. Louisa wist dat haar moeder niet om zou kijken.

Stephen zei: ‘Ik weet wat je van plan bent.’

‘Ik ben niets van plan. Laat me los.’ Louisa probeerde zich los te trekken, maar Stephen pakte haar steviger vast. Hij begon met haar de andere kant op te lopen, weg van de hoofdstraat.

‘U kunt de was hier niet achterlaten!’ zei Louisa. ‘Dan moet ma het vergoeden en krijgen we niets betaald. Als u me mee wilt nemen, laat me dan ten minste eerst die mand terugbrengen.’

Stephen dacht hier even over na en schudde toen zijn hoofd. ‘Ze vinden het wel. We zijn nog geen tien meter van hun voordeur.’

Maar terwijl hij naar de wasmand keek, die midden op de stoep stond, verslapte zijn greep.

Louisa trok zich los en begon te rennen, terug naar het huis. Ze wist niet precies wat ze zou doen als ze het bereikte, aankloppen bij de voordeur durfde ze niet. Mevrouw Shoveltons butler zou haar waarschijnlijk niet eens herkennen als de dochter van de wasvrouw, al kwam ze al zes jaar met haar moeder het linnengoed ophalen. En zelfs als hij haar wel herkende, zou haar verschijning op het bordes hem waarschijnlijk zo ergeren – overduidelijk een bediende en geen bekende van de familie – dat hij de deur in haar gezicht dicht zou smijten.

Louisa verwierp het idee even snel als het gekomen was en rende het huis voorbij, nog verder weg van haar moeder, een smal klinkerstraatje in, waar ze haar oom, geholpen door de schaduwen en zijn gebrek aan grip op de glibberige ronde stenen, te snel af zou kunnen zijn.

Maar haar aarzeling bij het bordes werd haar noodlottig en dit keer pakte Stephen haar bij haar polsen en draaide ze achter haar rug. Haar gezicht vertrok van de pijn en ze boog haar ellebogen en knieën in een poging zich te bevrijden. Stephen hield haar beide smalle polsen met gemak in zijn ene hand en pakte haar met de andere bij haar nek. Ze ving een glimp op van de gele nicotinevlekken op zijn nagels en haar maag draaide zich om.

‘Dat zou ik niet nog eens proberen, als ik jou was,’ zei hij spottend. ‘Je komt met me mee.’

Louisa gaf het op. Hij was groter en gemener dan zij; dit kon ze niet winnen. Hij voelde dat ze zich onderwierp en zijn greep om haar nek verslapte, maar haar armen hield hij nog op haar rug. Een vrouw die aan de overkant van de straat koket voorbijliep, klikklakkend met haar hakken als een dressuurpaardje, wierp hun een vluchtige blik toe, maar liep door.

‘Goed zo,’ zei Stephen op sussende toon. ‘Als je gewoon eens wat beter luisterde, zou al dit gedoe niet nodig zijn.’

Alsof hij een politieagent was en zij een misdadiger, duwde hij Louisa voor zich uit het klinkerstraatje door naar Fulham Road, waar hij een taxi aanhield. Het leek de chauffeur niet in het minst

te verontrusten dat een eenvoudig geklede jonge vrouw met een goedkope hoed op met kracht zijn taxi in werd geduwd door een man op werkschoenen, in een verstelde wollen jas en met een hond bij zich.

‘Station Victoria,’ zei Stephen tegen de chauffeur. ‘En snel een beetje.’

Hoofdstuk vier

12 januari 1920

Guy Sullivans lange lijf klapte bijna dubbel van het lachen, zijn hoed dreigde af te vallen en hij voelde dat de naden van zijn jasje op knappen stonden. ‘Hou op, Harry! Ik kan niet meer.’

Harry Conlon keek alsof hij niet wist of hij zou stoppen of doorgaan met deze verrukkelijke marteling van zijn vriend. Ze hadden een korte theepauze genomen in het kantoor van de stationschef van Lewes, waar ze naartoe waren gestuurd om de vermissing van een zakhorloge te onderzoeken. De stationschef, meneer Marchant, stond erom bekend dat hij de spoorwegpolitie van de London, Brighton and South Coast Railway bijna wekelijks voor niet-bestaande misdrijven liet komen.

‘Maar dat wil niet zeggen dat er deze keer niets aan de hand is, jongens,’ had commissaris Jarvis plechtig gezegd. ‘Ga nooit uit van een veronderstelling. Tenminste, als je een fatsoenlijke politieman wilt worden. Denk aan de kalkoen die gelooft dat de komst van de boerin altijd betekent dat hij eten krijgt, tot hij erachter komt dat hij het mis heeft...’

‘Op kerstavond. Ja meneer,’ viel Harry hem in de rede.

‘Eh, ja. Precies. Op kerstavond. Heel goed, Conlon,’ had Jarvis gebromd, en hij schraapte zijn keel. ‘Wat staan jullie daar nog?’

Harry en Guy waren haastig het kantoor van hun chef uit gelopen, een smal kamertje met nauwelijks ruimte voor het met leer beklede bureau en de houten stoel van de commissaris, maar dat voor iedereen die tussen die geelgerookte muren werd ontboden de uitstraling had van een rechtszaal in de Old Baily. Het kantoor kwam direct uit op perron 12 van station Victoria.

‘Wat heb je gedaan dat de baas ons ineens zo goedgezend is, Harry?’ vroeg Guy.

‘Ik weet niet waar je het over hebt,’ antwoordde hij grijnzend.

‘O, jawel. Meestal krijgen Bob en Lance dit klusje, het is eerder een dagje uit dan een onderzoek. Ik had me al voorbereid op de zoveelste ochtend wissels en seinen instellen.’

‘Zo bijzonder is het nou ook weer niet. Het is januari en verrekt koud, een zomers uitje naar zee is toch echt iets anders,’ lachte Harry. ‘Maar het zóú kunnen dat ik ervoor heb gezorgd dat de chef met kerst een mooie doos van zijn lievelingssigaren heeft gekregen...’

Harry en Guy waren vier jaar geleden aan elkaar gekoppeld toen ze aan de opleiding tot spoorwagerechercheur begonnen, een partnerschap dat op het eerste gezicht niet voor de hand lag: Harry leek na zijn twaalfde te zijn gestopt met groeien en was een knappe, blonde verschijning die in het halfdonker van een nachtclub makkelijk voor een filmster uit de matinee kon doorgaan, iets waar hij graag gebruik van maakte en soms succes mee had. Guy was lang – ‘een slungel’, noemde zijn moeder hem – met hoge jukbeenderen, een warrige bos donkerblond haar en een spleetje tussen zijn tanden. Een zware, ronde bril gleed voortdurend van zijn neus. Maar ze hadden elkaar gevonden in hun gemeenschappelijke gevoel voor humor en het feit dat ze allebei waren afgekeurd voor militaire dienst: Harry vanwege zijn astma, Guy vanwege zijn extreme bijziendheid.

De ochtend dat hij na de keuring naar huis moest met een vrijstelling in plaats van orders flitste nog met een alarmerende regemaat door Guys hoofd. In 1916 was een van zijn broers al dood, gesneuveld in België bij de Slag bij Bergen. Twee andere broers zaten in Frankrijk, diep in de loopgraven, in hun stoïcijnse brieven verraadde het trillerige handschrift de werkelijke omstandigheden. Zijn vader werkte lange ploegendiensten in de fabriek en zijn moeder was in een kleurloze schim veranderd die verdween in de schaduwen van haar eigen huis en die je bijna niet hoorde, laat staan dat ze sprak. Guy was gaan stotteren tijdens de oogtest; hij raadde naar de antwoorden, panisch om te falen, maar de letters dansen en vervaagden voor zijn neus en hij wist dat het hopeloos was.

Toen hij terugliep naar Tooley Street 8, waar zijn moeder op hem wachtte, was het hard gaan regenen, het water liep zijn kraag in en hij raakte doorweekt. Maar dat was niet genoeg, hij wilde fysieke pijn, iets – wat dan ook – waardoor hij zijn moedige broers zou evenaren. Diep vernederd stond hij voor de voordeur moed te verzamelen om naar binnen te gaan. Zelfs de tranen van zijn moeder, snikkend van opluchting aan zijn borst, konden zijn wens om de wapens op te pakken en mee te strijden niet wegnemen.

Nadat hij in dienst van de spoorwepolitie was getreden, had hij weer een doel en wat plezier in het leven gekregen, al maakte het geen einde aan alle meesmuilende gezichten. Toen mevrouw Curtis van nummer 10 hem feliciteerde met het behalen van zijn politiediploma, kon ze niet nalaten op te merken: ‘De spoorwepolitie, niet de échte politie, toch?’ Het afgelopen jaar waren zijn drie broers weer naar huis gekomen – Bertie, de jongste, was zes maanden voor het einde van de oorlog nog in dienst gegaan – en ze werkten nu allemaal als metselaar of sjouwer. Guy was blij dat ze allemaal weer veilig thuis waren en hoopte stiekem dat zijn fraaie uniform en politiehelm hem eindelijk wat respect van zijn broers zou opleveren, maar toen hij moest toegeven dat zijn werk soms het water geven van de hangende baskets en het afstellen van de seinen inhield, was het uitlachen weer begonnen en niet meer gestopt.

Toen Guy en Harry die ochtend het kantoor van meneer Marchant binnenliepen, troffen ze de stationschef daar ijsberend aan met een zakhorloge in zijn hand. ‘Ha, daar zijn jullie!’ zei hij met een ongeruste blik op zijn eekhoorngezicht. ‘Jullie zijn alweer te laat. Vijf minuten geleden deed ik mijn bureaulade open en daar vond ik het horloge terug.’

Harry dreigde in lachen uit te barsten en Guy wierp hem door zijn dikke brillenglazen een zo streng mogelijke blik toe.

‘Ik begrijp het, meneer,’ zei Guy. ‘Denkt u dat het is teruggelegd toen de dief hoorde dat u aangifte van vermissing had gedaan?’

Meneer Marchant hield op met zijn geijsbeer, bleef stokstijf staan en keek naar Guy alsof die hem zojuist de zin van het leven had uitgelegd. ‘Maar dat is het! Dat is denk ik precies wat er is gebeurd.’

Harry deed of hij zijn notitieboekje zocht zodat hij zijn gezicht kon verbergen terwijl hij uit alle macht probeerde zijn geproest in bedwang te houden. Guy slaagde erin serieus knikkend meneer Marchants verhaal te noteren, maar toen de telefoon rinkelde, durfde hij eindelijk Harry's kant op te kijken en glimlachte hij.

'Het spijt me, jongens,' zei meneer Marchant, 'de trein uit Bexhill heeft vertraging. Ik moet het gaan regelen. Neem maar even een kop thee.'

Hij had de deur nog niet achter zich dichtgetrokken of Guy en Harry ontploften. 'Is hij helemaal gek geworden?' zei Harry. 'Een oorlogsmedaille, een briefje van vijf pond, een vulpen en nu een zakhorloge, allemaal op mysterieuze wijze teruggevonden in zijn bureaulade nadat hij aangifte van diefstal had gedaan!'

'Niet doen, alsjeblieft,' zei Guy, voorovergebogen met zijn ogen dicht. 'Ik krijg buikpijn.'

Harry ging rechtop staan en trok het gezicht van de stationschef. 'Spreek ik met de politie?' donderde hij in een denkbeeldige telefoon. 'Ik moet een zeer ernstig misdrijf aangeven...'

En zo kwam het dat ze geen van beiden hoorden dat de deur van het kantoortje openvloog.

Hoofdstuk vijf

12 januari 1920

In de taxi bleef Stephen Louisa's pols vasthouden, haar arm op haar rug gedraaid, maar niet meer zo ver als eerst. Wanneer de auto afremde bij kruisingen, overwoog ze of ze eruit zou proberen te springen, maar de chaotische drukte op straat weerhield haar ervan. Trams die piepend af en aan reden over hun ijzeren rails, de vonken spattend van de bovenleiding; bussen die lichtjes overhielden wanneer ze de bocht omgingen, een affiche voor Pears-zeep onder de twee of drie verkleumde passagiers op het bovendek. Jongens die op school hadden moeten zitten, liepen over de stoep heen en weer met sandwichborden waarop het laatste nieuws stond: 'Premier Lloyd George verhoogt opnieuw belastingen' en 'Baby achtergelaten bij ingang kerk'. Een vooroorlogs souvenir – een paard-en-wagen – stond als een standbeeld langs de kant van de weg, een verse hoop paardenmest als enig teken van leven. Van tijd tot tijd doken er jonge mannen en oude vrijsters op naast de taxi, deinend op hun fiets, die soms een blik naar binnen wierpen en daar een grimmig, strak voor zich uit kijkende man zagen met zijn hoed diep over zijn ogen en naast hem een ernstige vrouw.

Louisa's hart bonsde in haar keel. Socks lag op de vloer van de taxi en zag er ontspannen uit, maar zijn oren lagen plat naar achteren.

Ze kende haar oom goed genoeg om ongerust te zijn over waar hij haar mee naartoe nam. Louisa's vader was de jongste van zes kinderen geweest en Stephen was het zwarte schaap. Zodra hij kon ging hij het huis uit en liet zich daarna alleen nog zien als er een begrafenis was. 'En echt niet omdat hij zo nodig afscheid moest ne-

men,' had haar vader gezegd. 'Alleen maar omdat hij hoopte dat er iets te erven viel, of anders om op zijn minst een zakcentje van een tante los te troggelen.'

In haar kinderjaren was Stephen een paar keer langsgesproken en hij bleef altijd te lang, haar beide ouders te zwak en te aardig om hem de deur uit te zetten. Daar kwam bij dat ze allebei zo veel mogelijk werkten, dus als Stephen aanbood om Louisa naar school te brengen, wilden ze daar best iets tegenover stellen. Ze wisten niet dat hij haar in plaats van naar school naar de stations bracht, 'de school van het leven', zoals hij het noemde, waar hij haar leerde hoe ze de zakken van de rijken moest rollen – of in ieder geval van iedereen met een nette jas. Ze had er inderdaad heel wat geleerd, maar geen zaken die ze aan haar moeder vertelde. Dankzij Stephens snoepjes en haar eigen schuldgevoel hield ze haar mond. Haar ouders hadden al genoeg aan hun hoofd, toch? Met een bitter gevoel herinnerde ze zich hoe blij ze werd van de aandacht die hij haar gaf, want thuis kreeg ze die maar weinig. De dingen die ze moest doen om hem tevreden te stellen vond ze niet leuk, maar ze deed ze toch. Soms gaf hij haar een shilling – 'Een aandeel in de winst,' zei hij dan grijnzend – die ze opspaarde in een pot onder haar bed. Ooit zou ze genoeg hebben om het huis uit te gaan, hoopte ze.

Toen haar vader overleed was het dus geen grote verrassing dat Stephen op de begrafenis verscheen en het kleine gezelschap daarna was gevolgd naar de Cross Keys-pub. Inmiddels had hij Socks bij zich, een jonge, maar al goed afgerichte hond, en het had Louisa ontroerd toen hij zei dat Socks op de hond leek die hij als jongen had gehad. Ze kende het verhaal, het was haar vaak verteld, vooral wanneer Stephen een slokje te veel op had en somber werd. Als kind had hij een straathond mee naar huis genomen en al was het hele gezin op de hond gesteld geraakt, het was Stephen die hij overal achternaliep en 's nachts warm hield door dicht tegen hem aan te liggen op de vloer van de slaapkamer die door alle zes de kinderen werd gedeeld. Toen zijn vader de hond het huis uit schopte omdat hij de felbegeerde restjes van een stoofpot had opgegeten, was Stephens hart gebroken geweest. Socks leek precies op die hond, zei

Stephen, en ze hadden allebei glimlachend naar het dier gekeken dat met zijn staart op de cafévloer klopte.

Na de begrafenis was Winnie erg in de war en toen Stephen aanbod om haar naar huis te begeleiden, was Louisa zo blij met de extra handen dat ze vergat op haar hoede te zijn. Het was al laat en er was bier gedronken, dus het was ongeleefd geweest als ze hem niet haar bed had aangeboden – ze kon makkelijk bij haar moeder slapen, had ze gezegd.

Zoals gewoonlijk was het de dagen daarna onmogelijk het juiste moment of de juiste woorden te vinden om Stephen te vragen weer te gaan. Ook onder elkaar vermeden Winnie en Louisa het onderwerp, alsof zijn aanwezigheid in huis door het benoemen ervan nog onaangener werd. Stephen gaf hun nooit geld, maar soms bracht hij iets mee wat hij had gekocht, of gewonnen van iemand in de kroeg – een stuk rund- of schapenvlees – dus ze konden hem niet verwijten dat hij nooit iets bijdroeg aan de schamele maaltijden die Winnie bereidde. Hij sneed er wel altijd eerst een stuk voor Socks af. Stephen liet niets los over waar hij op de dag van de begrafenis vandaan was gekomen of wat zijn bezigheden waren voor hij opdook – het was een jaar of drie sinds ze hem voor het laatst hadden gezien – en ze wisten dat het zinloos was ernaar te vragen.

In de loop van de weken leerden ze zijn aanwezigheid te verdragen en ze pasten zich aan zoals je je aanpast aan een pijnlijke knie: in het begin zeurt het bij iedere stap, maar op den duur vergeet je het gewoon. Naast het feit dat hij Louisa's kamer in beslag had genomen en bijna elke avond dronken thuiskwam, bestond de totale bijdrage van zijn persoon aan hun huishouden voornamelijk uit chagrijnig gebrom en een diepere afdruk in de stoel van Arthur waarin Stephen nu na het middageten zijn katers van de vorige avond uitsliep, met Socks aan zijn voeten.

In de taxi dacht Louisa aan haar moeder, ze zou zich afvragen wat er gebeurd was. Tegelijkertijd wist ze dat Winnie weinig zou ondernemen. De was moest worden gedaan en ze zou zich vooral zorgen maken over de verloren wasmand. Misschien zou ze teruggaan naar mevrouw Shovelton om te kijken of hij daar was. Maar het waarschijnlijke was dat ze het wasgoed dat ze wél had zou te-

rugbrengen, gedwee het verlies van dit baantje zou accepteren en af zou druipen terwijl ze zich verontschuldigde voor haar slordigheid, al was er in al die jaren nog geen zakdoekje kwijtgeraakt. Louisa hield van haar moeder, maar soms leek ze wel erg op de kussenslopen die ze zo trouw waste en mangelde: schoon, wit, geurend naar de zeepvlokken van Lux en alleen op de wereld om het anderen naar de zin te maken.

Het kwam erop neer dat niemand wist dat Louisa met haar oom in een taxi onderweg was naar station Victoria. De treinen die vanuit Victoria vertrokken gingen naar het zuiden, dat wist ze. Haar maag kromp samen, leeg als hij was. Ze keek van opzij naar Stephen, maar zijn gezicht bleef strak.

‘Waar gaan we heen?’ vroeg ze met een stem die zelfverzekerder klonk dan ze zich voelde.

‘Doet er niet toe,’ antwoordde Stephen. ‘Je merkt het snel genoeg.’

‘Laat dan ten minste mijn arm los, het doet pijn.’

‘Zodat je eruit kan springen?’ Hij gaf een ruk aan haar pols alsof hij zijn vraag daarmee kracht bij wilde zetten, een nieuwe pijn-scheut veroorzakend.

‘Trouwens, we zijn er.’ De taxi kwam met een schok tot stilstand bij de ingang van het station. Met zijn ene hand duwde hij het portier open, met de andere bleef hij Louisa vasthouden. Ze werd naar buiten getrokken en stond naast hem terwijl hij in zijn zakken zocht naar geld voor de taxi. Hij boog zich door het raam, overhandigde het geld en trok Louisa naar achter toen de auto wegreed.

‘Da’s drie shilling en *sixpence* die ik van je krijg,’ zei hij tegen zijn nicht. Eigenlijk was het razendknop hoe hij zichzelf er altijd van kon overtuigen dat hij nooit iets uitgaf voor zichzelf en dat de ander bij hem in het krijt stond, alsof hij een heilige was die alleen maar gunsten uitdeelde. Louisa had ooit eens het negatief van een foto gezien en zich verwonderd over de perfecte omkering van licht en donker op het plaatje; Stephen was precies zo.

De gedachte aan haar ooms absurde kanten nam haar angst weg. Het had geen zin te redetwisten met een onredelijke man. Het zou haar niet lukken zichzelf hieruit te praten en ze was lichamelijk niet sterk genoeg om zich los te maken uit zijn greep. Ze kon het spel

nu maar beter meespelen en scherp uitzien naar de eerste mogelijkheid om hem te slim af te zijn. Hij was niet erg snugger, dus lang kon het niet duren.

‘Oom,’ zei ze, en hij keek haar aan zonder zijn pas te vertragen. ‘Kunt u me dan bij mijn andere arm vasthouden? Deze begint pijn te doen.’

Stephen bleef even staan nadenken of dit weer een list van haar was. Toen bromde hij instemmend en wisselde van hand, pakte daarna haar andere arm, waarbij hij haar geen moment helemaal losliet, en verhuisde naar haar rechterkant. Louisa schudde haar linkerarm los en toen het bloed begon te stromen kreeg ze weer wat gevoel in haar vingers. Toen hij van kant wisselde, had ze gezien dat er een stuk papier uit zijn jaszak stak. Ze zag alleen een puntje, maar de crèmekleur en de dikke kwaliteit waren opvallend. Een envelop. Stephen was er niet de man naar om brieven te krijgen, al helemaal niet zulke chique. Snel keek ze weer voor zich, voor hij in de gaten kon krijgen dat ze het gezien had. Ze wist het. Ze wist gewoon wat die brief betekende, en ze moest hem te pakken krijgen.

Overal om hen heen was het een komen en gaan van de dagelijkse, gehaaste reizigers op een doorgangsstation. Bij de hoofdingang krioelden de eerste- en derdeklaspasagiers door elkaar, als bijen bij een korf: naïeve plattelanders op zoek naar werk in de stad waar het geld op straat lag – althans dat hoopten ze; mannen met hoge hoeden die naar het noorden gingen om fabrieken te inspecteren met in hun kielzog mannen met een bolhoed, de leren aktetas bungelend tegen hun dunne beentjes.

Op ieder ander moment had ze genoten van het tafereel: de bloemenstalletjes, de kiosken, de kruiers die rondreden met hoog opgestapelde bagage. Hoe vaak had ze er niet naar verlangd net als deze mensen te zijn? Een kaartje te kunnen kopen en zelfverzekerd op een trein te stappen om naar de andere kant van het land te reizen; door velden en valleien te denderen en ergens aan te komen waar niemand haar kende en alles mogelijk was.

In plaats daarvan werd ze ruw wakker geschud door haar oom die twee kaartjes kocht: ‘Enkele reis Hastings, derdeklas.’ Ze hoorde

half dat de loketbeambte zei dat de trein zich splitste bij de eerste halte in Lewes.

‘Hastings?’ vroeg Louisa terwijl ze verder liepen. Liam Hudson! zong het door haar hoofd.

‘Daar wonen wat vrienden van me waar we een tijdje kunnen zitten. En nou bek dicht.’

Louisa deed er het zwijgen toe, ze moest zich concentreren op de brief die ze uit Stephens zak wilde vissen. Als het een uitnodiging was voor een gesprek over de baan als kindermisje, was het haar grote kans. Die kón ze niet laten schieten.

Zwijgend liet ze zich meevoeren naar perron 9, waar de trein al stond te wachten. Stephen koos een van de achterste wagons waar slechts één andere passagier in zat: een oude vrouw die zachtjes in haar zakdoek zat te huilen en hen nauwelijks scheen op te merken. Fluitend, sissend en schokkend zette de trein zich in beweging en pas toen liet Stephen zijn greep op zijn nicht verslappen. Louisa zat roerloos en kaarsrecht naast hem en deed haar best niet naar Stephens zak te kijken. Haar oom trok zijn hoedje wat verder over zijn gezicht, sloeg zijn armen over elkaar en keek uit het raam.

Terwijl de trein voortraasde, keek Louisa naar het verdwijnen-de silhouet van Londen, de grijze vitrage en de zwartberoete bakstenen van de huizen ten zuiden van de rivier. Ze maakten al snel plaats voor de uitgestrekte akkers van Kent, de stoppelige bruine aarde netjes van de grauwe lucht gescheiden door strak aangelegde heggen. De boerderijen stonden dan weer pal naast, dan weer ver weg van de spoorlijn, waardoor reizigers de ene keer een close-up kregen van melkbussen bij een schuurdeur, wachtend om te worden opgehaald, de andere keer slechts een pluim schoorsteenrook in de verte zagen. Toen ze de eerste tunnel uit kwamen, moest Louisa ondank alles lachen om een groep bruin-witte koeien die in de hoek van een weiland achter één enkele stier lagen als een lui parlement achter hun minister-president. Er kwamen nog twee tunnels; beide keren werd het bijna helemaal donker in de trein en klonk het geluid van de wielen opeens hinderlijk hard in Louisa’s oren.

Nu, dacht Louisa. Pak de brief, nú.

Langzaam schoof ze haar linkerhand opzij tot ze met haar vin-

gertoppen nét de ruwe wol van Stephens jas kon voelen. Haar hart ging zo tekeer dat ze er misselijk van werd. Toen volgde ze, met haar elleboog tegen haar middel gedrukt, de rand van zijn jaszak naar boven. Maar net op het moment dat ze het puntje tussen duim en wijsvinger had, werd de coupé weer in het licht gestort en razendsnel trok ze haar hand terug.

Stephen voelde de beweging en keek haar doordringend aan, maar ze ontspande haar gezicht en keek voor zich uit. Hij beklopte zijn zakken alsof hij ergens naar zocht en ze zag dat hij heimelijk controleerde of de brief er nog was voor hij zijn tabakszak tevoorschijn haalde en een sigaret begon te rollen. Als snel was de wagon gevuld met grijze rookwolken. De oude dame kuchte even, maar onderbrak het ritme van haar snikken niet. Toen Stephen hem bijna op had en het rode puntje zijn duimnagel dreigde te schroeien, merkte Louisa dat de trein vaart minderde. Naarmate de wielen langzamer draaiden, ging haar hart sneller kloppen, het resoneerde door haar borstholte tot ze het voelde bonken in haar keel. De trein kwam tot stilstand en Louisa ging plotseling staan.

‘Kijk nu toch, oom,’ zei ze met een vrolijke, brede glimlach, ‘u bent erg onbeleefd. Deze arme mevrouw krijgt bijna geen lucht meer.’

De oude dame keek naar Louisa. Stephen stak een arm uit, maar Louisa deed alsof ze het niet zag en trok het raam open, glimlachend naar haar medepassagiere, als vrouwen onder elkaar. Aan het open- en dichtslaan van deuren verderop in de trein hoorde ze dat er mensen in- en uitstapten en toen riep de perronchef de naam van het station: Lewes. Louisa duwde het raam zo ver mogelijk naar beneden, draaide een kwartslag en stak haar rechterarm naar buiten zodat ze de hendel kon pakken.

‘Zitten!’ zei Stephen, die zijn sigaret op de vloer gooide en, zoals ze had verwacht, een stap in haar richting zette. Socks sprong op. De perronchef blies op zijn fluit, lang en hard. De trein floot gierend terug en met een schok kwamen de wielen langzaam in beweging.

Er was geen tijd om na te denken. Toen haar oom vlak bij haar was, pakte ze de brief uit zijn zak, precies zoals hij haar geleerd

had, duwde de deur open, sprong op de rails en rolde door terwijl de trein vaart maakte. In de deuropening stond haar oom, zijn gezicht verwrongen van woede, zijn mond geluidloos bewegend, overstemd door het sissen van de stoom en de klapperende deur.